

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina
za vsa leta 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovani plačila se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.)
Izdajatelj in odgovorni urednik: **STEFAN GODINA**. Lastnik: konsorcijski list „Edinost“. — Tiskarna: tiskarna konsorcijski list „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 17.
Poštno-hranilni račun št. 652.841.

Izhaja vsaki dan. — Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri ob ponedeljkih ob 3. uri jutraj.
Pisanične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, Št. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.
Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 4. srede. — Cene oglasov 16 st. na vrsto petič; poslanice, omembe, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.
TELEFON šte. 1157.

Pol. društvo „Edinost“ v Trstu.

Vabilo

na

redni občni zbor

ki ga priredi

politično društvo „Edinost“ v Trstu

dne 5. novembra t. l. ob 4. uri popol.

v Sokolovi dvorani v „Nar. domu“.

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Volitev odbora.
5. Slučajnosti.

Odbor.

Brzjavne vesti.

Praški deželni zbor.

PRAGA 3. V deželnem zboru so posl. Peschka in tovariši vložili interpelacijo glede pouličnih demonstracij v Pragi. Interpelant je vprašal, kaj namerava ukreniti namestnik, da varuje svobodo sklepanja psciancev.

Praški nadškof Skrbensky.

PRAGA 3. Kardinal nadškof baron Skrbensky je danes s svojim ceremonijem odpotoval v Rim.

Imenovanje v vojaški stroki.

DUNAJ 3. Cesar je generala konjeništvu grofa Uexküll-Gyllenbanda imenoval generalnim nadzornikom in poveljnikom 4. armadnega zbora v Budimpešti. Nadalje je FZM Anton Galtoty tudi imenovan generalnim nadzornikom. Oba sta dobila vojaška zaslužna križca.

Novo telefonske proge.

DUNAJ 3. V kratkem se otvori telefonski promet med Dunajem, Lincom, Solnogradom in Zello am See na eni, in Bolecanom in Tridentom na drugi strani. Pristojbina za razgovor bo stala 3 krone.

Tudi proge Bolecan-Meran in Trident-Rovereto-Area-Riva bodo baje spojene v telefonsko zvezo.

Inozemske čete na Kitajskem.

BEROLIN 3. Wolffov biro poroča iz Pekinga: Angleškemu odposlaneu je tudi zaukazano, naj se s svojimi kolegi in z poveljniki čet posvetojuje, o načinu, kako bi se umaknile inozemske čete iz Kitajske.

DUNAJ 3. Iz Petrograda je dospela vest, da so na Finskem proglasili republiko. Ta vest je baje napravila v Petrogradu velik utis.

PODLISTEK.

322

Prokletstvo.

Godovinski roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomić.

Prevel M. O.—S.

Oprosti, gospod ban, je spregovoril stari patrij Zorić, stopivši pred bana, ni mo utegnili javiti ti, da pridemo. Pak smo po sklepu našega velikega sveta pršli v dvor svetlega gospodarja in kralja Tvrdka, da ga poprosimo kratko in pokorno.

— Ali on nas niti poslušal ni, ampak zavrnil nas je na kratko: »To so hrvatski posli, pojdite na Omiš k benu Ivanišu, glejte, da se znjim pametno pogodite! Kar vsprejme on in potrdi, potrdim tudi jaz kraljevskim pečatom«. Ha, se je nasmajal Ivaniš, ni-li tako, gospod Zorić, povej po doši!

— Je gospod ban, je potrdil Zorić, gledaje v tla.

— Vidite torej, da dobro uganjujem, je nadaljeval ban, dvignivši se po koncu in

Grški kralj.

BEROLIN 3. Grški kralj Jurij je sinoči ob 11. uri odpotoval iz Berolina. Cesar Viljem je spremljal kralja na kolodvor, kjer sta se vladarja priščno poslovila.

Dogodki na Ruskem.

Nemiri zadnjih dveh dni.

PETROGRAD 3. (Petrogr. brz. agent.) Zadoje brzjavke iz pokrajin poročajo o več ali manje resnih nemirih zadnjih dveh dni. V mnogih mestih je moralo poseči vmes vojaštvo, pri čemer je bilo mnogo mrtvih in ranjenih, tako izlasti v Kalugi, Gruzdu, Ribineku, Tveru, Minsku, Kurganu, Bielo-stoku, Baku in Sebastopolu. V nekaterih mestih je prišlo tudi do spopadov med pristasi različnih političnih strank. Druge brzjavke poročajo, da se nadaljuje nemiri, ki so naperjeni proti Židom, tako v Nje-šinu, Vitebsku, Romnem, Kijevu, Vilni, Elizabetgradu in izlasti v Olesu, kjer so med velikim številom ranjencev spoznali tudi mnogo preoblečenih policistov. Nemiri so dovajali, kar se je doslej redno dogajalo, do plenjenja in požiganja židovskih prodajalnic in do nasiltev nasproti židovskemu prebivalstvu. Mnogo Židov je bilo ubitih in ranjenih. V Saratovu je bila zažgana sinagoga.

MINSK 3. (Petrogr. brz. agent.) Skoro vsako uro se tukaj vrše pogrebi mrtvecev, ki se bili žrtve zadnjih nemirov. Mrtvece odpeljujejo v kočijah. Na židovskem pokopališču je ležalo 54 mrtičev. Delavci so sklenili žalovati za mrtve tri dni. V javnih zavodih počiva delo.

VARŠAVA 3. (Petrogr. brz. agent.) Na spopadih z vojaštvom, ki so se dogodili včeraj, je bilo 7 oseb ubitih, 50 pa ranjenih. Guverner je izdal proglas, v katerem jamči za podeljene svoboščine in prosi prebivalstvo, naj potrpi in naj zaupa vladi.

ODESA 3. Ves dan trajajo demonstracije in spopadi med manifestanti na eni ter kazaki in policijo na drugi strani. Iz hiš so večkrat streljali na čete, naker so vojaki vdrl v hiše. Ob tem je bilo navidezno mn go mrtvih in ranjenih. V več mestnih delih je niže ljudstvo napadlo židovske prodajalnice ter jih oplenilo. Tudi tu je prišlo do pravih bojev, ki so zahtevali mnogo žrtev.

Rektor vseučilišta je brzojavnim potom prosil Witteja za pomoč. Bati se je resne panike.

KASOVIC 3. Uradno se poroča, da zastaja vsak železniški promet z Rusijo.

PETROGRAD 3. (Petrogr. brz. agent.) Po noči so dospale nove vesti o napadih proti Židom. V Smolensku se je energičnem postopanju mestne uprave posrečilo, da je

postavil se uprtih rok pred trogirsko odposlanec. Storil je tako v drugič, da vas nauči pameti in vam je zapisal v spomin z debelim prstom, da spadate pod šezlo hrvatskega bana, da vi latinokrvni dvoživci niste nikaki izvoljeni božje in kraljevske milosti, ki bi se morala zanje peči pšenična pogača, mej tem, ko je nam ostalim Hrvatom gristi priprosti ovseni kruh. A po kaj ste šli k Tvrdku in sedaj do mene?

— Da se pokorimo Vaši vlasti, je rekel Zorić.

— Ali tako ste mi rekli tudi že pred nekoliko mesecev. Ne res, šior Madio, ti se dobro spominjaš tega. Saj si se ti dogovarjal z menoj.

— Sem, je dahnil Madio ter pogledal Ivaniša, kakor da ga hoče zastropiti.

— Vidite, pa kaj imamo od vaše pokornosti? je nadaljeval ban jezno. Vaši meščani, ki so svoje dično hrvatsko pero zamenili z italijansko perjanico, katerim zveni v torbi in denarnici beneška podkupnina, so odklonili dogovor z mano, odbili kralja Tvrdka, napojili so izmeček mestnega prebivalstva ter odgnali našo četico. Na tem si bil tudi ti,

preprečila izgrede. V Rostovu ob Donu so nekatere ceste podobne razvalinam. Novi bazar je pogorel. Napadi proti Židom nadaljujejo. V Marianopolu, Jusovski in Kijevu so bile vržane bombe proti Kozakom. V Kijevu je bilo včeraj 12 oseb ubitih, 44 pa ranjenih. V Poltavi je množiča vdrla v ječo, pri čemer je bilo ranjenih 38 oseb. V Umanu je prišlo do nemirov. Demonstrantje so zahtevali, naj se izpusti na svobodo vse radi političnih pregreškov aretovane osebe.

ODESA 3. (Petrogr. brz. agent.) Napadi na Žide so bili včeraj še silnej nego do sedaj. V vseh mestnih delih so bila izvršena znatna opustošenja, izlasti v oddaljenih delih mesta. Ves dan se je streljalo. Organizovana samoobramba je energično postopala proti poulični sodrgi. Na nekaterih ulicah so nastavljeni topovi. Mesto je podobno velikemu šotorišču. Dijaki so aretovali 200 oseb izmed poulične sodrgje ter so jih zaprli v vseučilišče. Na ulicah, kamor si upajo samo sanitetni uradniki in usmiljene sestre, ni videti redarjev. Oboroženi dijaki skrbje za vzdrževanje reda. Položaj se amatra zelo resnim.

Finaka.

HELSINGFORS 3. — (Bro Ritsau) Mestna uprava je izvolila odsek za občo blaginjo ter izjavila štrajkovskemu odboru, da zamore prevzeti vzdrževanje reisa, v katero svrha je bilo dovoljenih 10.000 mark. Nadalje je izvolila mestna uprava, ki se dvakrat na dan sestaja, odsek treh členov, na katerega naj se štrajkovski odbor obrne v važnih vprašanjih.

Novo koncesije.

PETROGRAD 3. (Petrogr. brz. agent.) Cenzura za neuradne brzjavke časopisov je bila danes odpravljena.

PETROGRAD 3. (Petrogr. brz. agent.) Uradno so poročali, da so bili okrožni predpisi, izdani za časopise, odpravljeni, in da je viši tiekovni oblastnji prepovedano izdajati nove predpise.

PETERHOF 3. (Petrogr. brz. agent.) Ukaz za pomlksenje je bil danes podpisan.

Novo ministerstvo.

BEROLIN 3. Kakor zatrjujejo iz Petrograda, je Witte ponudil listnico naučnega ministerstva, rektorju moskovskega vseučilišča, Manulovu, listnico ministerstva za poljedelstvo pa maršalu personskega plemstva Suhumlinovu.

Koroški Slovenci in njihovi voditelji.

(Dopis.)

Leto dni je minilo, odkar je dobil celovški »Mir« posvetnega urednika. Začetkom

Madio, pravijo ljudje; ali jaz ne verujem tega, ker ne morem verovati, da si ti takov malopridnež. S tremi prsti ste prisegli zvestobo kralju v našem svetovalestvu, ali vem, kaj mislite, modri vi navihanci. Srednji prst vam je Tvrdko, kazalec Šišman, a palec gospoda beneška. Oh, ne opravičujte se! Vidite, kako ste pordečili! Tako Šišmana kakor Tvrdka vodite za nos. Zavajate jih sem in tja, dokler ne pride čas, da vas Venecija stlači v turbot.

Za hip so ostali Trogirani nemi, da niso mogli spregovoriti niti besedice. Morda je bilo nekaj resnice v Hrvatovih hudih besedah, pak ni bilo lahko odgovoriti; na vsaki način pa so se meščani plašili besnila hrvatskega bana, ki je danes kipel v nenavadni jezi. Malemu Srčiću sta očesi letali sem in tja pod zavitim nosom. Njega je, kakor se je zdelo, najbolj davilo pod glom. Tudi Madio se je tresel od strahu, ali na skrivnem, da bi se ne izdal omrženemu Hrvat. Bled, skoro rmeč, zvijal je samo obrvi in grizel svoji tanki ustnici. Najsrčnejši od vseh je bil starina Zorić, smelo je privzdignil svojo glavo, pak je saklical hrvatskemu banu:

je prav izvrstan zastopal koroške Slovence in vsakdo mu je moral častitati, da je tako hitro proučil koroške razmere in se pogumno oprijel krutega boja, ki ga bijejo koroški Slovenci že toliko let s svojimi brezobzirnimi nasprotniki.

Koroški Slovenci so našli torej v »Miru« začetkom novega uredovanja pravo oporo, ker jih njihovo glasilo ni le budilo in navduševalo, ampak v resnici tudi vodilo v boju za njihove svete, a toliko teptane pravice. Posebno pred zadnjo dopolnilno državno-zborsko volitvijo je prinašal »Mir« toliko važnega, z nekim obudovanja in priznanja vrednim agitatoričnim talentom sestavljenega gradiva raznovratne, a vseskor agitatorične vsebine, da niso samo naročniki, ampak celo nasprotniki priznavali »Mirovo«, vspešni agitaciji primerno uredovanje. Vsaki volilec, ki je čital »Mir« in vedel, kako se poteguje za našega kandidata in kako ga živo in resnično označa kakor skrbnega deželnega poslanca in pridnega, delavnega kmeta, si je moral pač nehoti misliti: »Grafenauerja bom volil in nobenega drugega!« Slovenske občine so bile tudi trdne in volile so skoraj po vsej progi slovenskega kandidata.

Toda volitve so minule in tudi v »Mirovem« uredništvu so se razmere — saj iz lista samega to posnemamo — precej spreobrile. List izhaja sicer še v isti zunanji obliki, kakor poprej, a suhoparne, neslane, fe zdavaa znane novice in iz drugih časnikov ponatisajeni članki so jasen dokaz, da je slavno uredništvo popolnoma potrt in da je zgubilo še več poguma nego kmetje, ki so šli na volišče s prepričanjem, da jim je zmaga zagotovljena. Vsak koroški slovenski kmet naročuje si edino »Mir« sam in če torej še ta prinaša take dopise in članke, ki audijo čitatelju vse kaj družje, nego politično izobrazbo, potem nam nikakor ni treba misliti, da bo koroški slovenski oratar dosegel horizont zrelega, izobraženega politikarja, do katerega mora dospeti, ako hoče rešiti svojo rodno koroško grudo prerane pogube. Nočemo trditi, da bi bilo uredovanje, odgovarjajoče potrebam svojega časa, lahko, toda uredovanje tednika, namenjenega večinoma koroškim Slovincem, pač ni težko, če ima urednik vsaj par rednih dopisnikov, če poznata razmere koroških Slovencev in če je — kar je seveda najbolj važno — tudi sam delaven in vztrajen. Nikakor ne smemo trditi, da bi slavno uredništvo celovskega »Mira« ne poznalo razmer in okoliščin koroških Slovencev, da bi ne poznalo njihovega zasačaja in duševnega obzorja, pač pa lahko trdimo, da mu nedostaja v zadnji čas nekoliko tista dobre volje in požrtvovalne delavnosti, ki mora dičiti vsako uredništvo, tem bolj pa še uredništvo slovenskega lista na Koroškem. Ni naloga urednika, da bi pisal v »Miru« dolge,

— Ne, nikari tako, ban! Nisi uganil vse resnice. Jazen si na nas, še nikoli te nisem videl tako jernega; morda imaš tudi razlogov za to, ali radi tega nas ne smeš krivo obsojati preko vsake mere. Ti veš najbolje, kaj je, veš to, kar vemo tudi mi, ker zahajaj v mesta. Sveta resnica je, in tega ne taji nikdo od nas, da smo bili dušo in telesom na strani Ljudovika velikega, a po njem na strani njegove kčere Marije in moža jej Šišmana. Vsa mesta po Dalmaciji so prislegla kralju, in tako tudi mi. Kaj češ? Meščani smo, trgovci. Ne menjamo radi zastave.

— Ni res, ni res, je zakričal Ivaniš, vsakega dne, vsaki hip ste menjevali zastavo. Danes Vladi, jutri Hrvatje, in pogani boste tudi, ako bo to dobro za vašo korist.

— Nikari, ban, se je protivil Zorić. Po mestih nas je ljudij hrvatske in latinske krvi, ali vai vemo, da spadamo pod hrvatskega kralja in bana.

(Pride še.)

z učenimi in neznanimi besedami prenapolnjene članke, pač pa je njegova dolžnost, da napiše za svoje politično-izobraževalno glasilo lepe poljudno pisane in navdušujoče uvodne članke, osobito pa zanimive novice in kratka poročila, v katerih ostro biča neznane razmere koroških Slovencev in buji v vsakem čitatelju narodno zavest in prave nazore o delovanju nasprotnikov, ki so koroške Slovence že degradirali svoje dni v cigane — v narod, ki se kakor megla brez stalnega ognjišča vlahi po svetu — in ki se poslužujejo vsakega sredstva v to, da bi jih aramotili in očrnilili pred vsem svetom. Naš slovenski kmet na Koroškem še ni došel do tistega duševnega nivoja, na katerem stoji velika večina nasprotnikov. In tam večja in težja naloga čaka voditelje koroških Slovencev in pa tudi njihovo glasilo, ker morajo našega kmeta ne le izobraževati, ampak tudi vzgojevati, kajti nedostaja mu vzgoje in brez vzgoje ni nikakor ne more prisvojiti trdne volje in jeklenega značaja. A le to dvoje privede koroškega kmeta do zmaganja nad svojim neizprosno nasprotnikom.

(Zvršetak pride.)

Nova doba v Rusiji.

V članku, s katerim je naš članek v številki od minule nedelje s navdušenimi besedami pozdravil manifest, ki donesla Rusiji in ruskemu narodu veselo blagovestje, da se je car Nikolaj odrekal avtokratstvu, ter je stopil z vršine osebnega absolutizma doli v neposredne stike z narodom, v tem članku je izrekel avtor besede: »Car je zadovoljil zahtevam revolucije, ni pa zadovoljil revolucionarcev...« In članek je dostavil: »O tem se uverimo v par mesecih.«

Nu, ni trebalo par mesecev, marveč pričajo že dogodki teh par dni po razglasitvi carjevega manifesta, kako dobro je sodel naš članek. Revolucionarci nadaljujejo svojo propagando, naperjeno proti obstanku ruske države. To je najboljši dokaz, da tem od tujinstva najetim elementom ni stalo do svobode, ki naj bi jo odedel vžival ruski narod, in ki naj bi bila v podlago državnemu življenju Rusije, marveč da jim je le do tega, da spravijo državo v razsulo, ali pa, da jo vsaj potisnejo v popolno obnemoglost.

A kdo so ti elementi, kdo je goneča moč med njimi? Tudi na to vprašanje nam dajejo odgovora dogodki teh zadnjih dni. Zdravi elementi ruskega naroda prihajajo menda do spoznanja, kdo da je na složinski način izrabljaj za svoje namene veliko in plemenito gibanje ruske javnosti za svobodo in politično pravo državljanov Rusije! Veliki izgrebi proti — Židom po raznih mestih s Srom Rusije, so posledica ravnokar omenjenega spoznanja! In zopet se je začela gonja po vsem časopisju Evrope, kolikor ga je v oblasti Židovstva, infernalni poskusi, da bi omalovažili manifest carjev in da bi v ruska srca sejali proketo seme neznanja. Kdo ne umeje tega? Ti elementi, ki stopajo pod omamljivo sugestijo Židovstva, so slodeži za Rusijo v sedanjih časih, ker njihova misel ni ta, da bi Rusijo spravili v svobodo, ampak obdržati jo hočejo v permanentnem plamenu, dokler ne ostane drugega, nego — pogorišče. Ali sila bitja ruske države je veličanstvena, je neizmerna in opravičena je naša nada, da ista srečno prebije tudi to krizo, ki jo jej pripravljajo sovražniki sedaj: na pragu novega, svobodnega ustavnega življenja.

Pa še neki drugi moment je, ki absolutno govori proti domnevanju, da bi revolucionarni elementi, najeti od inozemstva res želeli Rusiji svobodno ustavno življenje. To inozemstvo je prek in prek rusko in slavofobsko. A ni tako kratkovidno, da ne bi vedelo, da bo sovražnikom Rusije in Slovanov konstitucijska Rusija veliko bolj nevarna, nego je bila avtokratska vladana Rusija. Avtokratsko Rusijo so predstavljali na zunanjo samo najvišji in visoki oficijelni krogi, ki so povsodi takorekoč ukovani v konvencionalne forme in jim večje roke, in — jekli tisoči obzirov diplomatske naravi. V takih visokih oficijelnih krogih se smatra kakor nezamisljen dogodek, ako je vlada jedne države posegla preko državne meje v notranje življenje drugega naroda. Zato je gotovo, da ne bi ruski diplomatje, pa naj bi bili po svojem osebnem prepričanju še tako veliki slavofili, nikdar ne storili ničesar v olajšanje položaja, recimo avstro-ogreških Slovanov.

Drugače je se strankami v parlamentu; ko jim govori narodna duša, se one ne brigajo za državne in politične meje in govore svoj govor tudi tja čez. Kakor snajo v parlamentu v Rimu grometi in pritiskati na italijansko diplomacijo, da ista potem pritiska na avstrijsko diplomacijo avstrijskim Italijanom v prilog, tako navstane — na tem ne dvomimo — tudi v ruskem parlamentu stranka narodnega slovanskega čuta, ki bo govorila in izvrševala pritisk na rusko diplomacijo, ter prihajala tako v moralno pomoč Slovanstvu izven Rusije. Do tega pride v nedolgi bodočnosti, in s tem še le bo dovedena Rusija na vršenje svoje velike misije.

A to da bi hoteli oni isti elementi, ki so kričali doslej po konstituciji Rusije, a ki sedaj, ko je car s slovesno besedo podelil to konstitucijo, revoltirajo dalje in prihajajo z novimi zahtevami in še kriče po — republiki?!

Ne, oni tega nočejo. Nočejo radi Rusije same, ker je to slovanska država, a nočejo še posebno radi Slovanstva izven Rusije, ker vedo, da bi bila ustavna in svobodna Rusija velika zaščita vsemu Slovanstvu.

Dejstvo, da oni elementi še sedaj nadaljujejo s svojo propagando pogube in uničevanja in da jo celo pocetrjujejo, to dejstvo jim trža krinko s obzira, da jim mora videti ves svet v složinski obraz internacionalnega Židovstva. Mi pa smo uverjeni — in v tem uverjenju nas utrjuje sedanje veliko gibanje proti Židom po raznih mestih Rusije —, da se vsa zdrava masa ruskega naroda skoro zavé, kdo da je sovražnik Rusije in ruskega naroda, in kakovi da so mu cilji. Potem pa bo kmalo konec tej kugi, in ruski narod bo mogel začeti mirno vživati blagoslove svobodnega državnega življenja.

Od parlamenta do parlamenta, od naroda do naroda?!

Pod tem naslovom priobčuje »Omnibus« razpravo, ki v malo vrstah obseza mnogo zlate resnice. Razprava se glasi:

Da je sedanja notranja uredba habsburške monarhije nevedrsljiva, to so mogla vedeti že kdaj vsa misleča bitja. Le (x-off) politiki so prišli še le v zadnje čase do spoznanja, da dualistiška oblika, kakor je bila ustvarjena v letu 1867, absolutno ne odgovarja.

Interesanten je pojav, ko ugledni parlamentari obeh polovic cesarstva menijo, naj bi se obojestranski odnosi trajno uredili potom parlamentarnih deputacij.

Le še en korak dalje in zadeli bi pravo.

Ali se hoče enotnost osebe monarha?

Da. —

Ali se hoče enotnost zastopstva monarhije nasproti inozemstvu in enotnost obrambe monarhije nasproti sovražniku?

Da. —

Pa dobro, če se le to hoče, potem naj se skliče za take stvari skupen državni zbor na podlagi splošne, jednake direktne volilne pravice, po polovici iz Avstrije, po polovici iz Ogrske.

Takov državni zbor bi imel določiti skupne izdatke in njihovo pokritje za obe državni polovici. Vse drugo bi se dalo urediti. Tudi meje obeh polovic bi se dale popraviti na načinom, ki bi bil pametnejši in ki bi bolj odgovarjal narodnim zahtevam. Ako se tega noče, potem pa naj se sploh ne govori o trajni skupnosti obeh držav. Čim parlamenta obeh delov na Dunaju in v Budimpešti »pripoznavata« skupne stvari, nočeta pa dovoliti sredstev za iste, se ne more več govoriti o skupni monarhiji nasproti inozemstvu.

Sedanje delegacije so sicer lepo sredstvo, toda le za monarhijo na odpoved. Taka monarhija pa gotovo ni bila v letu 1867 cilj ne avstrijskim, ne ogreškim državljanom. Iz dveh držav obstoječo dedno monarhijo je možno vladati le absolutistično, ob čemer ravno pojmi posebnih držav nič ne pomenja. Ako se hoče tako monarhijo ustavno vladati, potem mora imeti za res skupne stvari skupen parlament. Sicer je nesmisel.

Kranjski deželni zbor.

Druga seja, dne 3. novembra 1905.

Predsedoval je deželni glavar, vlada sta pa zastopala deželni predsednik Schwarz in okrajni glavar Haas. Seja je bila odprta ob 11. in tri četrti predpoludne. Po prečitani zapisa je posl. Hribar vprašal, zakaj da ni deželni glavar od 25. oktobra, ko je bil odprt deželni zbor, sklical do današnje. Deželni glavar se je opravičeval s tem, da je sklical konferenco klubovih načelnikov, da bi se zedinili glede delovanja v deželnem zboru. Glavarjevo pojasnilo ni zadovoljilo nikogar. Dalje se je glavar v toplih besedah spominjal umrlega poslanca Pakiža. Posl. Arko in narodno napredni poslanci so interpelirali vlado zaradi meščanske šole v Postojni. Posl. dr. Tavčar in tovariši so interpelirali zaradi dogodkov v Sori.

Zapisnikar je potem prečital predloga zastran volilne reforme, ki sta jih v prvi seji podala posl. Hribar v imenu narodno-napredne stranke in dr. Šusteršič v imenu klerikalne stranke. Na to so bili prečitani še razni drugi nujni predlogi. Zbornica se je zedinila na to, da se vrši ob enem razprava o obeh volilnih predlogih. Posl. dr. Šusteršič je potem utemeljeval svoj predlog v govoru, ki je trajal nad eno uro. Na to je deželni glavar zaključil sejo in naznanil, da bo prihajala seja jutri ob 10. uri dopoldne.

Socijalno-demokratske demonstracije na Dunaju.

V četrtek zvečer je bil na Dunaju javen shod za splošno volilno pravico, kateremu je prisostvovalo okoli 15.000 ljudi. Po shodu so udeležniki šli pred parlament. Na ulicah so govorili razni socijalni voditelji, med njimi tudi poslanec Daszyński. Govorniki niso priznavali niti dinastiji. Na Schwarzenbergovem trgu je policija zastavila pot množici, ki je hotela iti demonstrirati pred cesarsko palačo. Vnel se je boj med demonstranti in policijo ter je bilo kakih sto oseb ranjenih, deloma lahko, deloma pa tudi nevarno. Tudi več redarjev je bilo ranjenih s kamenjem.

Ta krvavi boj med policijo in med socijalnimi demokrati je provzročil med prebivalstvom splošno nevoljo proti vladi in njenim organom. Kakor se zagotavlja, nameravajo socijalni demokrati v prvi seji poslanske zbornice uložiti nujni predlog glede splošne in enake volilne pravice in ob enem tudi izdelati tozadevni zakonski načrt. Tudi radi sinočnega boja uložil nujen predlog. Prvi vihar je bil že včeraj v nižavstrijemskem deželnem zboru; vihar je bil tako velik, da je moral deželni maršal prekiniti sejo. Namestnik Kielmansegg je pojasnil, da socijalni demokrati prvi s kamni napadli policijo, nakar je ta rabila orožje. Na Mariahilferstrasse so napadli dvorzo kočijo, v kateri je sedel knez Lichtenstein. Redarji na konjih so morali napadalce razgnati in spremiti kočijo do Schöbrunn. Aretovanih je bilo 16 oseb.

Prihodnjo nedeljo nameravajo baje socijalni demokrati prirediti pred cesarsko palačo novo demonstracijo za splošno in enako volilno pravico.

Drobne politične vesti.

Civilni adlatas za Bosno odlikovan. Cesar je civilnemu adlatasu deželne vlade za Bosno in Hercegovino, baronu Benku pl. Bojniku podelil dostojanstvo tajnega svetovalca.

Ločitev med Švedsko in Norveško. Kakor javljajo iz Stokholma, so v sredo na tamošnjih državnih poslopih in na kraljevi palači z velikimi svečanostmi izobesili čisto švedsko zastavo. Pri tem so pokali topovi in so zvonili vsi zvonovi.

V norveškem parlamentu je minister vnanjih stvari naznanil, da je obvestil vnanje vlade, da se je kralj Oskar odrekal norveški kroni; ob enem je minister prosil vlade, da želi Norveška stopiti z njimi v uradno zvezo.

Domače vesti.

Odbor pol. društva »Edinost« ima nocoj ob 7. uri važno sejo v pisarni gosp. dra. Gregorina. Gg. odborniki in njih namestniki so naprošeni, da se gotovo udeležijo te seje.

Himen. Dne 28. m. m. se je v Mariboru g. dr. Anton Majžer, profesor na državni gimnaziji v Pazinu poročil s družestno gospočo Maro Kosovo iz Karlova. Naše čestitke!

Novo razprodajo našega lista je prevzela z današnjim dnem g. Teresa Dvetačkova

v Tolminu, na kar opozarjamo tamošnje rodoljube.

G. namestnik princ Hohenlohe se je včeraj predpoludne povrnil iz Grada.

Marchi na delu. Če zopet govorimo o tem bivšem učitelju, ne delamo radi njegove osebe, ampak z namenom, da pokažemo izvestnim krogom na Kranjskem, kako nepravilno se često zavzemajo za ljudi, ki njihove zaščite niso vredni, in kako s tem naravnost silijo v odpor od druge strani.

Bivši učitelj Marchi je bil nedolgo temu tudi oseba, ki je uživala posebno zaščito s Kranjskega sem. Kdor se je temu upiral po zahtevi svojega narodnega prepričanja, ta je bil klerikalec, mračnjak in sovražnik stanu učiteljskega.

Sedaj je Marchi tajnik občine Veprinac. Ta občina ima italijansko upravo valio dejstvu, da je nje prebivalstvo hrvaško. Ta občina je namreč kos iz inventarja politični pokojnega, nekdanj slovitega Krstića. S tem je tudi povedano, kdo je postavil Marchija na mesto tajnika te občine. Marchi je bil Krstiću pajdaš, a ta poslednji je dobro p'lačal italijanske stranke — hlapec.

Na Marchi se izkazuje hvaležnega svojji stranki. Na vsaki akciji ali demonstraciji, ki se uprizarja iz Trsta in Poreča ven, sodeluje občinski zastop hrvaškega Veprinca, sodeluje — Marchi.

Sedaj se razlega od ene ital. občine do druge geslo: Trst ali pa nič! In oglašil se je tudi Veprinac. Po čegavi zaslugi, ali inicijativi? Odgovor nam daje dejstvo, da je v občinski seji, v kateri so se izjavili za »Trst ali nič« vodil glavno besedo in držal oster govor (v italijansko-oligarhičnem smislu, seveda) tajnik občinskega zastopstva, gospod Marchi!

Ta eksemplari kaže, da Marchi pokorno sledi vsaki paroli iz italijanskega tabora in jasno je, kakega političnega perja je ta tič.

In radi takega človeka in njemu aličaih malo da niso od izvestne strani napovedali kržarsko vojno proti hrvaško-slovenski stranki in Istri!! Ali uvidijo sedaj na dotični strani, kako nesmiselno, a ob enem krivično je bilo, ko so vsakogar, ki je bil proti Marchiju in družbi iz narodno-političnih razlogov, razglasili kakor grdega sovražnika — učiteljskega stanu?

Kranjsko šolstvo. (Dalje.) Zadnjič smo povdarjali vpliv narodnega ženstva na družabno življenje in celokupen razvoj narodne prosvete. Omenili smo mimogrede neprecenljivih zaslug, ki jih je prisojati narodnemu ženstvu izlasti v naši beli Ljubljani, kakor sredotožje vsega kranjskega zavednega Slovanstva. V zaključku članka pa smo postavili naše novomešno narodno ženstvo v nasprotje z oim bele Ljubljane. In pri tem smo obžalovaje morali nagl'ati, da obžutimo v našem mestu pomanjkanja v čilem narodnem duhu vzgojenega ženstva. Ker pa je pri nas treba paziti na vsako tiskano besedo izlasti še, če ista ne poje slavospevov, (ker jih včasih res ne more) obljubili smo v izogib vsakemu nerazporazumljenju, da ta stavek v kratkem pojasnimo. In sedaj nas kliče naša časnikarska dolžnost da ugodimo tej zaobljubi. Predno pa začnemo, dovolite nam le mimogrede še to le opazko. Če bi bilo namreč to pojasnilo nekoliko daljše nego smo bili prvotno namenjeni, naj se nam to razst'oit oprostí iz razloga, ker se pojasnilo nanaša tudi na splošnost, torej tudi na naš možki naraščaj, in drugič pa, ker s tem postranskim pojasnilom takorekoč vzajemno obdelujemo glavni namen te razprave: Kranjsko šolstvo.

Človek je lahko naobražen, lahko celo dobro izobražen; človek je lahko tudi dobro vzgojen in zraven še tudi zelo učen ali pri vsem tem: kaj je ta človek za svoj narod? Naše mnenje je: ako tak človek znaša tudi ves zaklad svojih zmoglasti in znanja bodisi le zaradi kruhoborstva pod jarm poklice, ali, če mu tega ni treba, le zaradi častihlepnci na javno sejmšča na prodaj, je, ako poleg svojega znanja, vzgoje naobraženosti in učenosti nima tudi srca vzgojenega za spoznavanje dolžnosti in ljubezni do svojega naroda, le podoba dičnemu umotvoru iz bronu ali kamena, nikdar pa ne človeku z dušo plamtečo in srceščutečim za dom in narod!

V zmišlu te razprave ne gre torej za to, kako je kdo po upljivu kranjskega šolstva naobražen, učen in vzgojen za svoj poklic, ampak gre nam v prvi vrsti le za to, kak

NB. Pazite na nepošteno ponarejanja ter zahtevajte vedno „Pastiglie Prendini“.

V škatlicah: v lekarni „Prendini v Trstu“ ter v vseh boljših lekarnah tukaj in v Evropi.

 Podpisana priporočila slav. občinstvu svojo
gostilno
 ki se nahaja v
 ul. Giovanni Bocaccio, vogal Via Gazzoletti
 (ul. Miramar, vis-a-vis jahalšča Bachschmit).
 Toči vino prve vrste in pivo, ter kuhinja je
 preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili.
 Priporočilsi za obilen obisk bilježi spo-
 štovanjem
MARIJA vdova ČOKELJ.

 Izšla je druga izdaja „Slovanskega
 valčka“ novi salonski ples. Teo-
 rija in glasba za glasovir. Stane 2 kroni.
 „Moderni plesalec“, zbirka narodnih in
 drugih starih, novih in najnovejših navadnih
 in sestavljenih (30) plesov; pravila plesa,
 pozicija nog, poklon, razne statistike i. t. d.,
 stane 2 kroni. Valček in knjigo pošlje (vsem
 onim, ki pošlejo z naročbo denar) po pošti
 franko, **Ivan Umek** prof. plesa v Trstu,
 ulica Cecilia 2.

Mož, ki govori hrvatsko in nekaj
 italijanskega jezika. išče
 službo za voznika. Ivan Hrvat, Broletto
 štev. 244.

V pomnožitev osobja sprejmeva
 za **modni in svileni odev** dobro
 izurjenega pomočnika večšega slo-
 venskega, ital. in nemšk. jezika več
 po dogovoru. Prva goriška modna
 in manifakturna trgovina
Pregrad & Černetič
 Gorica, Trgovski dom.

Iščemo
 v vsakem mesu, trgu in večji vasi na
 Kranjskem in Primorskem po enega stalnega
 zastopnika za prodajo naših zelo praktičnih
 in cenih strojev za prati, ki kupi vsaka ra-
 zumna gospodinja.
 Reflektira se le na resne in marljive
 osebe katere morejo tudi jamčiti za svoje
 odjemalce. Ponudbe tvrdki:
Zembrzski & Comp.
 Trst, ulica Lodovico Ariosto št. 2.

ALBERT BROSCHE
 Trst ul. Sv. Antona 9. Trst.
 Trgovina s kožuho in kapami.
 odlikovan na razstavi v Trstu 1882.
 Velika zaloga kožuho in
 in čipk (kap) za civiliste in vojahe.
 Sprejema poprave z največjo točnostjo
 in skrbnostjo.

Na Proseku
 priporočila svojo
mirotilnico
 ki je preskrbljena z vsem v to stroko spa-
 dajočim blagom. — Nadalje se nahaja v za-
 logi železo, šipe in žebli.
JOSIP ŽIGON,
 mirotilničar.

Ivan Suban
 TRST ul. Chiozza 33. TRST
 Velika zaloga svežega gorkega masla,
 navadnega masla I. vrste po K 223 klg.
 centrifugirano maslo za čaj po K 270 ne
 izpod 5 kilogr. Sladki maškati v boteljkah
 od 1 litra po 96 stot. Velika zaloga suhega
 in svežega sadja. O priliki praznikov se
 vdobijo: zajci, kljunčari, kostruni itd. blago
 vedno sveže.
 Na zahtev se pošlje cenik.

„SLAVIJA“ sprejema zavarovanja člo-
 vškega življenja po najraznovejših
 kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji,
 ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti
 je ugodno zavarovanje na doživetje
 in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.
 Vsak čim ima po preteku petih let
 pravico do dividende.

Nova prodajalnica klobukov
David Osmo
 v ulici Barriera vecchia št. 5.
 Velik izbor klobukov, lastne delavnice, razno
 vrstnih kap za moške in ženske.
 Brez konkurenčne cene.

Šunka s kožo
 po 1 gl., brez kosti 1 gl. 10 nč., plečeta brez kosti
 90, slanina in suho meso po 80 nč., prešičevi in go-
 veji jeziki po 1 gl. glavina brez kosti kilo po 45 nč.
Salame 1 gl. iz šunke zelo priljubljene 1 gl.
 20 novč. Velike kranjske fine klobase po 20 novč.
Slivovka in brinovci I. vrste 1 gl. 20 nč.,
 II. vrste po 1 gl., III. vrste po
 70 novč., brinov cvet pravi (Essenz) liter 2 gl.
Xišlo zelje 100 klg. gold. 7.— brez
 sočkov.
 To pripoznano dobro blago pošilja po povzetju
 od 5 klg. naprej
JANKO SIRC
 prekajevalec in razpošljatelj žvil v Kranju.

Dr. S. Sterger
 c. kr. okr. zdravnik v Ljubljani, je
 v kloroznih slučajih in pri okreva-
 jočih otrocih z najboljšim vspehom
 vporabljal
Železnato vino
G. PICCOLIJA, dvornega založnika
 Nj. Svetosti in lekarja v Ljubljani.
 Polliterska steklenica velja
 2 kroni in se vnanja na-
 ročila točno izvrše.

Priložnostna prodaja
5000
 garnitur od kožuho in

 Jako elegantna garnitura od kožuho in, najnovejšega načina
 od pristne črne kože brabanta, zelo trpežna, ovrtnik 170
 cm dolg, pločnati mufl od ržen s glavo živali in vijclani.
 Cene popolni garnituri K. 915. Ravno taka garnitura s 210 cm
 dolgim in bolj... ovratnikom K 14.00.
Neuheiten-Union, Dunaj
 XIII/2 Penzingerstr. 82-II
 Ilustrovani ceniki novosti brezplačno in
 franko.

Čudo v ceno!
 500 komadov samo za gold. 1-85.
 Ena krasna zamakeno dobro idoča precizijška ura
 na 36 urni tek s pozlačeno verižico 1 krasna špila
 s ponar. biseri, kravato, 1 pozlačen prstan s ponar.
 kamnom za gospode ali dame, 1 krasna garnitura
 gumbov iz 3% double zlata za manšete, ovrtnik in
 prsa, 6 platnenih žepnih rut, 1 jako lepa žepna pi-
 salna oprava, 1 krasno žepno ogledalo v skatljici
 s glavnikom, 1 lepo dišeče toaletno milo, 1 vez. be-
 ležnica, 12 razglednic slavni umetnikov zadnjega
 stoletja, 72 angl. pisalnih peres in 395 raznih reči,
 ki so v hiši neobhodno potrebne. Vse skupaj z uro,
 ki je sama toliko vredna, stane le gold. 1-85.
 Pošilja na povzete ali predplačilo.
H. SPINGARN, Krakov št. 43.
 Kdor naroči 2 zavrtka, vdobi v dar 1 lep žepni
 nožič na dve rezili, pri več kot 2 zavrtkih se priloži
 vsakemu po 1 tak nožič. Za kar ne ugaja se denar
 takoj povrne.

„Slavija“
 vzajemna zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 31,865.386-80 K, izplačane odškodnine: 82,737.159-57 K.
 Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
 Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12

Autorizovana šola
za polaganje izpita vojaških prostovolcev
enega leta.
TRST — ulica Nuova št. 35 — TRST.
 Šola se vodi od gimnazijalnega prof. **Riharda Micks** se sodelovanjem enega c. kr. majorja v pokoju
 kot konzumenta v vojaških zadevah ter **osem** efektivnih profesorjev in enega nadučitelja, vsi v aktivni
 službi. — V štirih pretečenih letih je 85 odstotkov gejevcev te šole položilo izpit z dobrim uspehom za vo-
 jaske prostovolce.
UČNI JEZIK JE ITALIJANSKI IN NEMŠKI.
PROSPEKTI BREZPLAČNO IN FRANKO.

Narodni kolek je
vdobiti pri upravi
„Edinost“

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON
 TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5
 REDLOVANJE PO NAJMODERNEJŠIH ZARTEVAN
 KATALOGI BREZPLAČNO.

Ulica Arcata št. 9 (vogal ulice Sapone)
Zaloga moških oblek
FRAN KALASCH
 Zimska suknja od K 21—50. Ranglan, površniki, jopiči podšiti s ovrat-
 nikom od astrakane K 13, ravnotaki peluštasti K 15 od samega astrakana K 27.
POSEBNOST: črne obleke z 1 in 2 prsi od K 31—46. Velik izbor hlač,
 močnih delavskih hlač po K 4, zimskih srajc, srajce od bombaža, srajc in
 spodnjih hlač od fuštanja, belih srajc itd.
Ulica Arcata št. 9 (vogal ulice Sapone)

Pozor! **Važno za vsakega brez izjeme.**
 Opozarja se vse one osebe, koje si nameravajo vkupiti za jesen in zimo obleko za
 moške in dečke, površnike, hlače od volne ali bombaža ter delavske hlače I. vrste, naj izvolijo
 obiskati velikansko zalogo v dobroznani
prodajalnici izgotovljenih oblek v ul. Arcata 1.
VIKTOR PISKUR.
 Velik izbor in popolnoma konkurenčne cene.
 Bogata zaloga tu- in inozemskega blaga, barvanega in črnega in zadnje novosti.
POSEBNOST: obleke za zaročence.
 Vzorci se pošiljajo brezplačno in franko. Sprejemajo se naročbe za obleke.

Svoji k svojim! **Svoji k svojim!**
 Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba, da edina hrvatska zavarovalna zadruga
„Croatia“
 stoječa pod pokroviteljstvom slob. in kralj. glavnega mesta Zagreb sprejme vsako
 vrsto nepremičnin (hiše, gospodarska poslopja, tovarne) ter premičnin (kakor pohištvo, go-
 spodarsko orodje, stroje, živino, žito, slamo, seno, blago v skladiščih ali na prostem itd.) v
 zavarovanje proti ognju in strelji po najnižjih cenah in z najboljšim jamstvom. — Dolžnost
 vsakega dohrega Slovana je zavarovati se pri domačem zavodu — že da ne gre denar v tujino.
 Vsa zavarovanja sprejema ter daja vsa pojasnila
Podružnica zavarovalne zadruge „Croatia“ - Trst
ULICA TORRE BIANCA 20
 Zastopniki za vsako mesto, trg in večje vasi (Primorske, Kranjske, Koroške in
 Štajerske) se sprejemajo pod ugodnimi pogoji.

MALA OZNANILA
 V novi prodajalnici jestvin
 in kolonijal Petra Peternel
 v ulici Giulia št. 76
 je vdobiti vsakovrstne jestvine
 kakor: kavo, riš, testenine
 (napeljske), slankor, turščino
 in hlo moko, naravno maslo,
 mlio, jedilno olje pre
 vrste po 36 novč.
 — Blago vedno sveže. —
Tomasoni Ulisse
 Trst slikar-dekorater.
 Sprejema delo na drželi. De-
 koracije sob s papirjem. Sli-
 kanje sob in napisov v vseh
 slogih in na vse načine. Po-
 narjen les in marmor. Bar-
 vanje pohištva, podolj. Vse
 po zmernih cenah, točno in
 hitro. — Delavnica: ulica 'Jgo
 Foscolo št. 19.
 Podpisani priporočila svojo
NOVO PEKARNO
IN SLADČIČARNO
 pri Sv. Jakobu
 (ul. ulica 12 (stavea št. 50)).
 Vedno svež kruh. Pošilja-
 nje na dom. Sprejema na-
 ročila in domači kruh v
 pacivo. Postrežba točna.
Benedikt Suban.
Nova zaloga =
 ovsa in sena na debelo in
 drobno M. vd. Zerquench
 ul. Pierluigi di Palestrina
 (prej ul. delle Acque) vogal
 ul. Coroneo.

MIRODILNICA
Henrik Bonetta
 ul. Carradori 18 (vogal Heppa)
 Specialiteta navadnih in me-
 dicinalnih drog, barv, pokosti,
 lakov, škock, čupicov, nava-
 nega in parfumnega mila, pe-
 troleja, spirita (žeste) za go-
 reti. — Barvilo za čiščenje
 vina.
 Nizke cene.
 Prodaja na debelo in drobno

Zavaruje poslopja in premičnine proti
 požarnim škodam po najnižjih cenah.
 Škode cenjuje takoj in najkrajše.
 Uživa najboljši sloves, koder posluje.
 Dovoljuje iz čistega dobička izdatne
 podpore v narodne in občnokristne
 namene.